

VEREDY GYULA
(1897–1976)

Nagy veszteség érte a magyar könyvtárügyet. Elhunyt Veredy Gyula, akinek neve a hazai könyvtárosi és tájékoztatásügyi közvéleményben hosszú évtizedeken át egyet jelentett a tizedes osztályozás elterjesztésével és gondozásával.

Könyvtárosi pályáját gazdaságilag és társadalmilag nehéz korszakban, az első világháború után kezdte jogi diplomával a zsebében, de azután teljes szívvel és értelemmel a Fővárosi Könyvtár munkatársaként, a maradandót alkotó nagy könyvtáros-generáció tagjává vált. Életműve nem hívalkodó. Csendes, szerény egyéniségével rendkívül sokoldalú tájékozottsággal, a mindenkor legkorszerűbb könyvtárosi munkamódszerek terjesztője kívánt lenni. Egyike volt azoknak akik a harmincas évek közepén a világszerte kibontakozó dokumentációs gondolat irányában a nemzetközi fejlődésről korszerűen tájékoztatták a hazai könyvtárosokat.

Abban a szerencsésnek mondható helyzetben volt, hogy a Fővárosi Könyvtárban nem sokkal Szabó Ervin halála után a tizedes osztályozás hazai elterjesztésének egyik folytatója lehetett, s végül is tehetségének és szorgalmának egészét erre az egyetlen nagy célra összpontosította.

A tizedes osztályozással 1922-ben ismerkedett meg, azonban az 1929-ben megjelent brüsszeli második kiadást követően, felismerve a nemzetköziség jelentőségét, hozzáfogott a Szabó Ervin által átdolgozott decimális rendszer továbbfejlesztéséhez a nemzetközi kiadás szellemében. E munkát közel másfél évtizeden keresztül végezte munkatársaival együtt, s eredményeképp nyolc sokszorosított kötetnyi táblázat készült el, amelyek a két világháború közötti időszakban a tizedes osztályozás használatára rátérő mintegy 20–25 nagyobb magyarországi könyvtárban is az osztályozás gyakorlati alapjául szolgáltak. Ezt a táblázatot alkalmazta az Országos Széchényi Könyvtár is, amikor 1936-ban bevezette a tizedes osztályozást.

Veredy Gyula volt egyike azoknak, akik hazánkat az 1937. évi párizsi dokumentációs világkongresszuson képviselték, majd ott volt az ennek nyomán 1938-ban Nemzetközi Dokumentációs Szövetség (FID) néven újjászerveződő intézmény első kongresszusán is. Itthon előadásokon, cikkeiben tájékoztatta a hazai könyvtárosokat a nemzetközi fejlődésről és irányzatokról. Véleménye igen korszerű, okfejtése világos és ma is csodálattal olvashatók sorai. Veredy Gyula 1938–1945 között a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének főtákará volt, s e minőségben a kor nyújtotta szűk lehetőségek között igyekezett tartani a nemzetközi kapcsolatokat. Amit elsősorban tehetett, az a tizedes osztályozás elterjesztése könyvtáros tanfolyamokon, előadásokon, írásaiban.

A felszabadulás után nyíltak meg számára a lehetőségek arra, hogy régi törekvéseit megvalósíthassa. Ott volt a minden korábbi elképzelést felülmúló lendülettel meginduló könyvtári és dokumentációs intézményrendszer újjászerveződése időszakában és vállalta, hogy megújuló energiával résztvesz a munkában, a tizedes osztályozás általános hazai elterjesztésével. 1947 után átkerült az Országos Széchényi Könyvtárhoz, de nem csupán a könyvtáron belül tevékenykedett. Bekapcsolódott 1949-ben az Országos Dokumentációs Központ tevékenységébe, az osztályozás oktatásába, különösen pedig az ETO magyar nyelvű táblázatainak elkészítésébe, szerkesztésébe és kiadásába. A magyar rövidített táblázat, amely 1950-ben jelent meg, az ő nevéhez fűződik. E kiadásnak köszönhető, hogy a tizedes osztályozás szinte valamennyi könyvtárunkban rövid időn belül gyakorlatilag bevezethető osztályozási rendszerré válhatott.

Fáradhatatlanul dolgozott a tizedes osztályozás érdekében. Ott volt az 1950-ben megalakult Országos Osztályozási Bizottság tagjai között, majd amikor 1952-ben a központi könyvtárügyi feladatok egy jelentős részét, egyszersmind hazánk képviseletét a Nemzetközi Dokumentációs Szövetségben, az Országos Széchényi Könyvtár vette át, Veredy Gyula lett az Országos Osztályozási Bizottság elnöke, s egyszersmind közvetlen lehetősége nyílt arra, hogy a FID osztályozási tevékenységével kapcsolatban álljon. Veredy Gyula mint az Országos Osztályozási Bizottság elnöke, fontos szerepet töltött be annak a magyar elaborátumnak a kidolgozásában, melynek nyomán 1959-ben összeült a szocialista országok budapesti osztályozási

konferenciája, s melynek hatására a társadalomtudományok osztályozásának revíziójára a FID ugyanez évi kongresszusa létrehívta az ETO társadalomtudományi osztályainak revíziójára a FID/C3 bizottságot. Ez az év fordulóponthoz jelentett a FID-nek a nemzetközi kapcsolataiban is. Veredy Gyula e munkálataiban önzetlenül átengedte a feladatokat a munkálataiban résztvevő magyar kollégáknak, de ott volt mellettük és segítette őket.

A tizedes osztályozás hazai alkalmazásának egységesítése és korszerűbbé tétele érdekében tovább fáradozott egy nyomtatásban kiadásra kerülő táblázat megszerkesztésén, melybe a hazai osztályozó könyvtárosok jelesebb képviselőit is bevonta. E munkája eredményeként látott napvilágot 1958-ban a nemzetközi táblázatok magyar kivonata, majd ugyancsak az ő szerkesztői munkájával készült el az 1966-ban szabványként megjelent magyar rövidített ETO-táblázat is.

Veredy Gyula hivatalos könyvtári munkája 1961-ben történt nyugdíjba vonulásával véget ért, de nem ért véget a tizedes osztályozás érdekében folytatott munkája, melyet élethivatásának tekintett. 1967-ig elnöke maradt az Országos Osztályozási Bizottságnak, s egészségi állapota romlása ellenére annak továbbra is aktív tagja maradt. Sőt tevékenyen részt vett az OMKDK állandó szakértőjeként a tizedes osztályozás fejlesztésében, a magyar nyelvű teljes ETO-kiadás előkészítésében és munkálataiban mint a szerkesztő bizottság tagja, és így részese az 1968–1972 között megjelent 42 kötetes teljes magyar kiadás munkájának is.

Veredy Gyula életműve nem volt látványos és hivalkodó. Könyvtárosi munkáját soha sem tekintette csupán „hivatali” tevékenységnek, hanem egész gondolatvilágát és szinte élete minden óráját betöltő hivatásként vállalta. A tizedes osztályozás tekintetében, a hazai könyvtárügy érdekében minden hozzá forduló könyvtárat és könyvtárost készséggel segített munkájában. Kapcsolatban állt az Országos Osztályozási Bizottság keretében az egyes szakterületeken, országos feladatokat ellátó nagy könyvtárak osztályozóival, akik jórészt egykori munkatársai vagy tanítványai voltak. Írásaiban, könyvtáros tanfolyamokon, szakmai konferenciákon, munkaértekezleteken, egyéni, személyes megbeszéléseken tudását, tapasztalatait készséggel és bőséggel osztotta szét. Mindig az elérendő cél, a szakmai közös érdek lebegett szeme előtt, és soha sem az elismerés vagy az egyéni siker. Áldozatos munkája példamutató lehet, munkájának eredményei tovább élnek és hatnak a hazai könyvtári és tudományos tájékoztatási munkában.

Babiczy Béla

